

Milujte nepřátely své...

Ladislav Hejdánek

This serves as a preparation for the final document:

[Milování nepřátel](#)

jedná se o přípravu k tomuto výslednému dokumentu:

[Milování nepřátel](#)

- ◆ přípravné poznámky, česky, vznik: 2. 1. / 2. 12. 1959
- ◆ preparatory notes, Czech, origin: 2. 1. / 2. 12. 1959

Milujte nepřátely své...¹ [1959]

Většinou se vykládá jen o mravním důsledku; ale to je hodně šedivé a přes svou pravdivost už nepřesvědčivé (stereotypním opakováním). Je ovšem pravda, že zlepšení vztahů mezi lidmi nenastane samo sebou, nějakým postupným, samovolným vývojem věcí. Někdo musí začít budovat most tam, kde byla a je propast. Ale to všechno není dost konkrétní. Odvažme se konkretizovat na určitý typ situace – na napětí, resp. nepřátelství ideologické. To už není situace jen morální. A jak to tady s *námi* vypadá? Ovšemže *kolem* sebe vidíme samou nesmiřitelnost – z té i oné strany. A přece co je v této situaci poselstvím evangelia, jak platí *hic et nunc* slova Ježíšova?

Moralizování spočívá v tom, že říkáme: ideologicky, v zásadách, v principech se neshodneme; je třeba zachovat odstup; nechci a nebudu dělat kompromisy. Přesto však jej miluji jako člověka. Ale to je chyba. Tu nepřítel zůstává nepřítelem a my se jen subjektivně vmýšlíme do samospravedlivé pozice formálně milujících. Jsme ochotni při vhodné příležitosti kacíře s láskou, ba dokonce z lásky k němu upálit. Ale tak to není míněno. Milování nepřátel je cesta k tomu, aby nepřítel přestal být nepřítelem, ne aby jím zůstal. Jinak to není skutečná láska, jestliže počítá s trvajícím nepřátelstvím.

Nejde ovšem o kompromisy, o slevování ze svých zásad, o relativizování pravdy a umenšování odpovědnosti za její důsledné hledání a hlásání. Avšak nepřátelství ideové se velmi snadno zmocňuje lidí jako démon, který od sebe odlučuje lidi, který znemožňuje už nejen to, aby se shodli, ale dokonce i to, aby porozuměli jeden druhému. Lidé ovšem se neshodnou ve všem, jsou různé názory a různé koncepce; ale ona různost, ono napětí, neshoda, spor a rozpor mají jakousi svou vlastní setrvačnost, vlastní „dynamiku“ (spíše „kinetiku“) a usilují o vládu nad člověkem, chtějí ho skrze nepřátelství učinit otrokem rozporu, otrokem nenávisti.

2. I. 59

2. XII. 59

viz též: J. L. H., *Evang[elium] o cestě za člověkem* 1958 – str. 41² (i kolem)

Milování nepřátel

Od dětství jsme navyklí se dívat na tuto výzvu k hojnější spravedlnosti jako na radikální požadavek, jemuž v běžném životě těžko můžeme dostáti. Tento dojem vznikl především z nesprávného důrazu na mravní stránku příkazu, jako by šlo pouze o jakési osvědčení pravých následovníků Kristových na pouti tímto světem. Dokonce samo Písmo se nás v tom zdá utvrzovat. V souvislosti s výzvou k milování nepřátel čteme (L 6,35) výzvu k půjčování, „nic se odtud nenadějíte“, neboť „mnohá odplata“ jest rázu nebeského. Právě pro tuto odplatu jest nám milovati nepřátele a ty, kteří nás nenávidí (Mt 5,44). Pokud pak jde ne už o nás a o naši odplatu,

¹ Srv. Mt 5,44; L 6,27; 6,35. – Rukopis představuje přípravné poznámky k textu *Milování nepřátel*, in: *Kostnické jiskry*, 47, 1962, č. 23, str. [3] (21. 6.). – Pozn. red.

² J. L. Hromádka, *Evangelium o cestě za člověkem. Úvod do studia Písem a církevních vyznání*, Praha 1958, str. 41. – Pozn. red.

ale o samotné nepřátele, pak pomstu máme nechat Pánu; poněkud si přisolíme, když jim budeme dobře činit, neboť tím uhlí řeřavé shrneme na jejich hlavu (Ř 12,19–20).³

³ Později připsáno rukou: „rafinovanější nepřátelství“. – Pozn. red.